

Dialoginen työote yksilötyönohjauksessa

STO ry:n työpaja 2.2.2022

Mikael Leiman

Laudito Oy

www.laudito.fi

Työnohjauksen edellytyksiä

- Ihminen on tunnetun maailmankaikkeuden mutkikkain olento
 - Asiakastyössä ei kokenutkaan ammattilainen välttä ajoittaista neuvottomuutta
- Avuttomuus on toiminnallinen riskitilanne
 - Ammatillinen auttaminen sisältää aina epäonnistumisen mahdollisuuden
 - Ihmissuhdetyössä epäonnistuminen on myös kasvojen menettämiskokemus autettavan, työryhmän ja kollegakunnan edessä
- Työnohjauksen tarkoituksena on auttaa ohjattavaa ymmärtämään asiakastaan ja antaa näkökulmia asiakasvuorovaikutuksen karikkoihin ja lukkoihin
 - Tämä 'kaksoiskohde' on vaativa hahmottamistehtävä
- Ohjaajan käsitys ohjattavan asiakastapauksesta välittyy ohjattavan havaintojen rajoissa
- Ohjattavan suhtautuminen asiakkaan problematiikkaan ja omaan toimintaansa vuorovaikutustilanteessa voi edistää tai muodostaa esteitä ohjaustilanteen vuorovaikutukselle
 - Ohjattavan suhtautuminen saattaa heijastaa asiakassuhteen asetelmia

Riskitilanne pakottaa suojautumaan

- Ihminen on taitava ennakoimaan riskitilanteita lukemalla vaaran merkkejä
 - Vaihtelu luottavaisuuden tunteen ja vaaratietoisuuden välillä on lähes rajatonta; se vaihtelee yksilöstä toiseen ja tilannekohtaisesti
- Riskin ilmaantuminen virittää suojaavia toimintatapoja
 - Suojautumisen yksilöllinen kirjo on myös lähes rajaton; omaksumme suojautumistapoja vanhemmiltamme ja kehitämme itse uusia elämäkokemusten myötä
- Ammattilaisen tavanomaisia suojautumistapoja asiakastyössä
 - Välttäminen (ei ota puheeksi; sivuuttaa asiakkaan ilmaisun viittauskohteita)
 - Myötäsukaisuus (varoo eri näkökulmien synnyttämää jännitettä; kiirehtii validoimaan asiakkaan kokemusta ja näkökulmaa)
 - Normalisointi (asiakkaan kokemuksen suhteuttaminen yleistyksen)
 - Tilannekontrolli (pitää aloitteen vuorovaikutuksessa itsellään; turvautuu ohjauskonseptinsa suosimiin standardi-interventioihin)

Suojautumisen kohtaaminen ohjaustilanteessa

- Havainnoiminen edellyttää levollisuutta
- Vaihtoehtoisen näkökulman kokeileminen edellyttää luottavaisuutta
- Kun nämä vallitsevat, omaksuminen on mahdollista
- Tärkeintä on ohjaajan levollisuus
 - Levollisuutta ei voi esittää, se 'tulee sydäimestä' ja ohjattava tuntee sen
- Ohjattavan kannalta on olennaista kuinka ohjaaja suhtautuu omaan avuttomuuden kokemuksiinsa
 - Suhteellisen avuttomuuden sietäminen on levollisuuden säilymisen edellytys

Kuinka kuunnella ohjattavaa

- Ohjattava ilmaisee itseään minulle. Kuka minä olen hänelle?
 - Oppisuunnan auktoriteetti, joka kertoo mikä on oikein, mikä väärin
 - Transferenssihahmo, jonka yhteinen tarkastelu ei kuulu työnohjauksen oletettuun substanssiin
- Ohjattava kuulee oman ilmaisunsa
 - Hän suhtautuu sen sisältöön 'toisen' näkökulmasta; tuo 'toinen' voi ohjaajaan liittyvien mielikuvien ohella sisältää vaativaa, arvioivaa ja kriittistä suhtautumista itseensä
- Ohjattava ennakoi tämän kuvitteellisen yleisön vastausta
 - Se säätelee, mistä hän voi puhua, mistä hän vaikenee ja kuinka hän suhtautuu puheensa viittauskohteisiin

Ilmaisun rakenne

